

HISTORIA JEZUSA

Ks. Józef Kudasiewicz	
Geneza zagadnienia „Jezus historii a Chrystus wiary”	9
1. U źródeł problematyki.....	9
2. Pionierzy szkoły historii form a Jezus historyczny.....	11
3. Polscy naśladowcy szkoły historii form.....	15
Przypisy	19
Ks. Józef Kudasiewicz	
Krytyka mitologizacji Jezusa historycznego	21
1. Przeciwnicy sceptycyzmu historycznego R. Bultmanna i jego szkoły ...	21
2. Uczniowie R. Bultmanna a problemat historycznego Jezusa	23
3. Przedstawiciele nowej hermeneutyki	25
4. Teologowie współcześni wobec problemu historycznego Jezusa.....	27
5. Jezus historyczny i jego orędzie w badaniach współczesnych filozofów marksistowskich	28
Przypisy.....	33
Ks. Józef Kudasiewicz	
Droga dojścia do słów i czynów Jezusa	36
1. Interpretacja słów i czynów Mistrza	36
2. Znaki rozpoznawcze słów i czynów Jezusa.....	40
3. Pierwsze próby syntezy orędzia Jezusa historycznego	43
Przypisy.....	47
Ks. Henryk Witczyk	
Third Quest drogą do odkrycia Jezusa historii?	50
1. Jezus z Nazaretu wewnątrz judaizmu	52
2. Jezus z Nazaretu wewnątrz hellenizmu.....	53
3. Jezus w perspektywie socjologicznej i politycznej.....	60
4. Jezus w ujęciu neo-liberalnym.....	63
Przypisy	68
Ks. Henryk Witczyk	
„Trzy przegrane” – finał historii Jezusa z Nazaretu?	74
1. Ziemskie życie Jezusa z Nazaretu – orędzie o wolności czy manifestacja królowania Boga?	76
1.1 Jezus z Nazaretu – ideał człowieka wolnego w swoim działaniu.....	76
1.2 Mesjańska interpretacja Jezusowej działalności – pierwsza przegrana	79

1.3 Ocena teorii o Jezusie z Nazaretu – ideale człowieka wolnego przekształconym w Mesjasza	80
1.3.1 Jezus z Nazaretu zmienia Prawo Boże.....	81
1.3.2 Jezus z Nazaretu odpuszcza grzechy.....	81
1.3.3 Ziemi Jezus mówi o Bogu jako swoim Ojcu	82
1.3.4 Jezus z Nazaretu czyni cuda	83
1.3.5 Jezus z Nazaretu ma władzę nad świątynią w Jerozolimie ...	84
2. Jezus na krzyżu – ideał absolutnej wolności czy zbawcze posłuszeństwo woli Ojca?	85
2.1 Absolutna wolność Jezusa w chwili śmierci	85
2.2 Zbawcza interpretacja Jezusowej śmierci – druga przegrana	87
2.3 Niewiarygodność tezy o drugiej przegranej Jezusa	87
3. Złożenie do grobu – zamknięcie „kwestii Jezusa” contra wiara w Jego cielesne zmartwychwstanie i Bóstwo.....	89
3.1 Odrzucenie Jezusa i złożenie Go do grobu – klęska Jego uczniów i zwolenników.....	90
3.2 Narodziny interpretacji o cielesnym zmartwychwstaniu Jezusa – trzecia przegrana.....	90
3.3 Niewiarygodność tezy o trzeciej przegranej Jezusa	94
3.3.1 Chronologia źródeł – jak długo rodziła się wiara paschalna?	94
3.3.2 Pusty grób – wieść czy fakt? Przyczyna Piotrowej interpretacji o wywyższeniu Sprawiedliwego czy warunek wiary w cielesne zmartwychwstanie Jezusa?.....	95
3.3.3 „Ukazał się” – metafora dla opisu wiary w zmartwychwstanie czy widzialne i zewnętrzne doświadczenie.....	97
3.3.4 „Został wskrzeszony” czy „zmartwychwstał”?.....	99
3.3.5 Wspólnota miłości jako znak duchowej obecności Jezusa czy obecność Pana „pośrodku wspólnoty” potwierdzeniem wiary w cielesne zmartwychwstanie	100
Przypisy.....	101

HISTORIA W EWANGELIACH

Ks. Józef Kudasiewicz	
„Opowieści ewangelistów” według Zenona Kosidowskiego	107
1. Cele Opowieści ewangelistów	107
2. Za dużo błędów	108
3. Jeszcze więcej sprzeczności	111
4. Kolekcja staroci	114
5. Wspólnota czy hołota?.....	118
6. Smutne refleksje końcowe	122
Przypisy	123

Ks. Henryk Witczyk	126
Ewangelie jako Fantazmat? Tomasz Polaka interpretacja świadectw historii Jezusa z Nazaretu.....	126
1. Ewangelie jako zapisy fantazmatycznych konceptów: anarchicznego i archicznego	127
1.1 Koncept anarchiczny – istota nauczania i życia Jezusa z Nazaretu	128
1.2 Koncept archiczny – sakralizująca interpretacja nałożona na osobę i dzieje Jezusa z Nazaretu	130
2. Ograniczenia metodologiczne socjologiczno-psychologicznego podejścia badawczego do Ewangelii	133
2.1 Początki teorii o załamaniu się ruchu Jezusa i ożywieniu go przez oświeceniowy mit o cielesnym zmartwychwstaniu.....	134
2.2 Bezpośrednie inspiracje socjologiczno-psychologicznej lektury Ewangelii – splot charyzmatu i urzędu	135
2.3 Wykluczenie doświadczenia wspólnotowego z poznania Jezusa historii na rzecz konstrukcji tworzonych przez jednostkę	136
2.4 Rezygnacja z metody historyczno-krytycznej i ograniczenie poznania do dwóch podejść badawczych	136
2.5 Absolutyzacja wybranych tekstów źródłowych i ich dopasowywanie do z góry przyjętego modelu	138
2.6 Mechanizm odkrywania naukowych obrazów „historycznego” Jezusa w Ewangeliach.....	139
3. Merytoryczne błędy w fantazmatycznej interpretacji Ewangelii	141
3.1 Przeszarżały schemat dwóch faz w analizie rozwoju chrystologii Ewangelii	142
3.2 Błędna analiza środowisk akceptujących lub negujących Jezusa z Nazaretu jako objawiciela panowania Boga.....	143
3.3 Wątpliwa charakterystyka „ruchu Jezusa” i związanego z nim konceptu anarchicznego	145
3.4 Rażące naruszenia żelaznych reguł egzegezy	146
3.4.1 Egzegeza w podmienionym kontekście.....	147
3.4.2 Egzegeza bez kontekstu	149
3.4.3 Egzegeza sztucznie rozdzielonych wyrażen tej samej Ewangelii o dniu zmartwychwstania	151
4. Socjologiczna krytyka Theissenowskiego modelu „ruchu Jezusa” ...	152
5. Ewangelie jako świadectwa naocznych świadków – a nie fantazmatyczne konstrukcje	154
Przypisy	157
 Ks. Józef Kudasiewicz	
Historyczność Ewangelii według Soboru Watykańskiego II.....	164

1. Przesoborowe ujęcie historyczności Ewangelii	164
2. Powstanie i historyczność Ewangelii w świetle Konstytucji	
o Objawieniu Bożym	169
2.1 Jezus Chrystus	170
2.2 Apostołowie	176
2.3 Święci autorowie	183
3. Historyczność i rodzaj literacki Ewangelii.....	190
Przypisy.....	193
Ks. Józef Kudasiewicz	
Ewangelie dzieciństwa Jezusa – historia czy legenda?	195
1. Charakterystyka Ewangelii dzieciństwa	195
2. Różne interpretacje Ewangelii dzieciństwa	196
3. Teologia Ewangelii dzieciństwa	199
Przypisy.....	202
Ks. Józef Kudasiewicz	
Czy Jezus z Nazaretu czynił znaki i cuda?	203
1. Scholastyczna i potoczna koncepcja cudu	203
2. Biblijne pojęcie cudu.....	205
3. Historyczność cudów Jezusa.....	208
4. Cuda Jezusa w katechezie pierwotnej	212
5. Cuda Jezusa w teologii ewangelistów-redaktorów	213
6. Cuda Jezusa we współczesnym nauczaniu.....	215
6.1 Dawne nauczanie o cudach	216
6.2 Współczesna katecheza o cudach.....	217
Przypisy.....	223
Ks. Henryk Witczyk	
Historia w ewangelicznych świadectwach o męce i śmierci Jezusa.....	225
1. Prolog – „Ostatnia Wieczerza” i umycie nóg uczniom	225
2. Historia męki i śmierci Jezusa	226
2.1 Ogród Oliwny – Pojmanie Jezusa (J 18,1-27; Mk 14,43-52 par)	227
2.2 Rozprawa przed Sanhedrynem (J 18,12-14.19-24; Mk 14,53-65; 15,1 par)	230
2.3 Rozprawa przed sądem rzymskim (J 18,28-19,16a; Mk 15,1-19 par)	235
2.3.1 Scena pierwsza: od Kajfasza do Piłata (J 18,28)	236
2.3.2 Scena druga: Piłat przesłuchuje oskarżycieli (J 18,29-32) ...	238
2.3.3 Scena trzecia: Piłat przesłuchuje Jezusa (J 18,33-38a).....	239
2.3.4 Scena czwarta: ubiczowanie Jezusa (J 19,1-3)	243
2.3.5 Scena piąta: „Oto Człowiek!” (J 19,4-7)	244

2.3.6 Scena szósta: Pilat po raz drugi przesłuchuje Jezusa (J 19,8-12)	247
2.3.7 Scena siódma: wyrok śmierci (J 19,13-16a)	250
2.4 Droga na Kalwarię – ukrzyżowanie i śmierć Jezusa (J 19,16b-37; Mk 15,20b-41 par)	255
2.4.1 Ukrzyżowanie Jezusa (19,16b-22)	255
2.4.2 Dzielenie szat Ukrzyżowanego (19,23-24)	260
2.4.3 Matka Jezusa i umiłowany uczeń (19,25-27)	262
2.4.4 Śmierć Jezusa (19,28-30)	267
2.4.5 Przebicie boku ukrzyżowanego Jezusa (19,31-37)	272
3. Epilog – ciało Jezusa złożone w grobie	277
3.1 Janowe świadectwo na tle tradycji synoptycznej (19,38-42; Mk 15,42-48 i par)	277
3.2 Postawa osób odpowiedzialnych za pogrzeb Jezusa (ww. 38-40) ..	278
3.3 Miejsce i czas Jezusowego pogrzebu (ww. 41-42)	280
Przypisy	282

OD HISTORII JEZUSA DO TAJEMNICY CHRYSTUSA PANA

Ks. Henryk Witczyk

Jezus z Nazaretu – Emmanuel	291
1. Emmanuel w świetle Iz 7	292
1.1 Emmanuel – znak kary dla bezbożnego króla Achaza (Iz 7,11-14)	292
1.2 Kim będzie Emmanuel?	293
1.3 Cechy Emmanuela – solidarny z ubogim ludem i mądry	293
2. Program działania idealnego Króla przyszłości (Iz 9,5-6)	295
3. Emmanuel – Król obdarzony Duchem Boga (Iz 11)	297
4. Sens Mateuszowej sceny zwiastowania Józefowi (Mt 1,18-25)	299
4.1 „Jezus” – Dar boskiego Odkupiciela	299
4.2 „Emmanuel” – Dar boskiej Obecności	300
5. Ziemską aktywność Jezusa – spełnienie wyroczni o Emmanuelu	302
Przypisy	304

Ks. Henryk Witczyk

Chrzest Jezusa w Jordanie – objawienie „Mocniejszego”	307
1. Nowoczesna hermeneutyka i metodologia Josepha Ratzingera	308
1.1 Dynamiczne rozumienie wydarzenia i słowa	308
1.2 Model źródła inspirującego nowe odkrycia	309
1.3 Judaizm a Jezus	311
2. Papiaska interpretacja – zacieranie obrazu Jezusa historii?	313
2.1 Jezus – adoptowany Syn Boga?	313
2.2 Chrzest Jezusa-grzesznika?	315

2.3 Chrzest Janowy – prorocki znak objawiający	
Jezusa-Mocniejszego.....	316
Przypisy.....	319
Ks. Henryk Witczyk	
„Panowanie Boga” w dziele i osobie Jezusa z Nazaretu	322
1. „Królowanie Boga” w świetle Starego Testamentu	322
1.1 Czym jest „królowanie Boga”?.....	323
1.2 Oczekiwanie na przyjście „królestwa Bożego”.....	324
2. Jezusowe nauczanie o „panowaniu Boga”	325
2.1 Jezusowe orędzie o „panowaniu Boga”, które się przybliży	326
2.1.1 Radykalna odmiana losu ludzi sprawiedliwych	326
2.1.2 Cierpienia i prześladowania – znaki zwiastujące nadejście	
panowania Boga	327
2.1.3 Sąd Boży	327
2.1.4 Nagroda i uczta	328
2.1.5 Przełom związany z przyjściem Mesjasza	329
2.2 Jezus z Nazaretu objawicielem „panowania Boga”,	
które już przyszło	331
2.2.1 Wypełnił się czas oczekiwania na wejście Boga dzieje	
ludu Przymierza	331
2.2.2 Początek nowego etapu „panowania Boga”.....	332
2.2.3 Jezus z Nazaretu – Posłaniec Boga większy niż Boży prorok	
Jan Chrzciciel	333
2.2.4 Jezus wyrzuca złe duchy mocą Boga i Jego Królestwa	335
3. Główne wezwania Jezusowego orędzia o „panowaniu Boga”	
– religijne a nie społeczne	338
3.1 Pierwszeństwo „słuchania”	339
3.2 Wezwania Jezusa z Nazaretu skierowane do słuchaczy	339
3.2.1 „Nawracajcie się!”	339
3.2.2 „Wierzcie!”	340
3.2.3 „Pójdź za Mną!”	341
4. Adresat Jezusowego orędzia o „panowaniu Boga” – lud Boży	
a nie społeczność polityczna.....	342
4.1 Izrael jako wspólnota powołana przez Boga i lud Przymierza.....	342
4.2 Dwunastu	342
4.3 Ubodzy.....	344
4.4 Grzesznicy.....	346
4.5 Kobiety	348
5. Reguły „panowania Boga” w świecie doczesnym.....	348
5.1 Miłość nieprzyjaciół – główna reguła „panowania Boga”	
w uczniach Chrystusa.....	349

5.1.1 Postawa Jezusa wobec ludzi i treść przykazania	349
5.1.2 Przykazanie a inne tradycje oraz nauczanie ST-u	350
5.1.3 Motywacje Jezusowego przykazania	351
5.2 Logia – reguły Bożego panowania w życiu uczniów	352
5.2.1 Logia Jezusa o uczniach.....	352
5.2.2 Logia Jezusa o sobie samym	354
5.3 Przypowieści – obrazy ilustrujące „panowanie Boga” w świecie.....	355
6. Generalny obraz „panowania Boga” (Mk 1,15a)	360
6.1 „Panowanie Boga” w Chrystusie, w ludziach, i w świecie	360
6.2 „Królowanie Boga” w ostatnim okresie dziejów	361
6.3 Ewangelia uobecnia „panowanie Boga” w świecie	362
6.4 „Królowanie Boga” w świecie współczesnym	362
Przypisy.....	364
Ks. Henryk Włtczyk	
Jak Wieczerza Pańska aktualizuje i przybliża Królestwo Boże?	368
1. Kontekst Jezusowej wypowiedzi o „nowym kielichu w Królestwie” (Mk 14,25)	368
2. Śmierć Jezusa jako wyzwolenie ludzi z królestwa grzechu.....	369
4. Królestwo Boże zakorzenione w „nowym Przymierzu”	371
5. Celebracja „wieczerzy Pańskiej” w Kościele jako intensyfikacja Królestwa Bożego przychodzącego w pełni	373
Przypisy.....	376
Ks. Henryk Witczyk	
Słowa Jezusa – źródłem wiary w zmartwychwstanie Ukrzyżowanego.. 377	
1. Istnienie w czasach Jezusa wiary w cielesne zmartwychwstanie i jej świadectwa.....	378
2. Jezusowe wypowiedzi o Synu Człowieczym, który „zmartwychwstał trzeciego dnia” i „siądzie po prawicy” Boga.....	379
3. „Zmartwychwstał zgodnie z Pismem”	382
Przypisy.....	387
Ks. Henryk Witczyk	
Zmartwychwstały Jezus – królowanie Boga otwarte dla uczniów i świata (J 20,19-23)	389
1. Miejsce i czas ukazania się zmartwychwstałego Jezusa Piotrowi i uczniom	389
1.1 J 20,19-23 w kontekście perykop o wierze jako widzeniu Jezusa-Pana	389
1.2 Kompozycja literacka J 20,19-23 – ukierunkowanie na dar Ducha.....	391

1.3 Historia przekazywania świadectwa o ukazaniu się Jezusa Piotrowi i uczniom	393
1.4 Czas i miejsce ukazania się Jezusa Piotrowi i uczniom (w. 19a)	396
2. Pierwszy czyn zmartwychwstałego Jezusa – dar pokoju (20,19b-20a)	401
2.1 Obecność Jezusa w środku wspólnoty – źródło pokoju (w. 19b)	401
2.2 Miejsce pozdrowienia „pokój wam!” w strukturze perykopy.....	403
2.3 Znaczenie rzeczownika „pokój” poza tradycją Janową	404
2.4 Sens pozdrowienia „pokój wam!” w pierwszym etapie tradycji apostoelskiej.....	406
2.5 Sens pozdrowienia „pokój wam!” w tradycji Janowej	407
3. Radość jako skutek obecności Jezusa-Pana – pełni Królowania Boga (w. 20b)	414
3.1 Radość w Starym Testamencie.....	414
3.2 Radość w Nowym Testamencie.....	414
3.3 Radość w tradycji Janowej.....	415
3.4 Widzenie Jezusa-Pana źródłem radości uczniów (w. 20b)	415
4. Drugi czyn Zmartwychwstałego – dar Ducha dla uczniów uobecniających posłannictwo Jezusa-Pana w świecie (ww. 21-23) ..	417
4.1 Pokój jako podstawa posłannictwa uczniów (w. 21)	418
4.1.1 „Pokój wam!” (w. 21a)	418
4.1.2 „Jak Mnie posłał Ojciec, tak i Ja was posyłam” (w. 21b) .	419
4.2 Uczniowie uobecniają w świecie osobę zmartwychwstałego Jezusa (w. 22).....	422
4.2.1 „Tchnął” (w. 22a)	423
4.2.2 „Weźmijcie Ducha Świętego” (w. 22b)	424
5. Uczniowie współdziałają z Ojcem i uwielbionym Jezusem (w. 23)	427
5.1 „Tym, którym odpuszcicie grzechy, zostały im odpuszczone” (w. 23a)	427
5.2 „Tym, którym zatrzymacie, zostały zatrzymane” (w. 23b)	430
5.3 Jaki sakrament wprowadza Królowanie Boga w świecie według J 20,23?	432
Przypisy.....	434

Ks. Henryk Witczyk

Pełnia Królestwa Bożego w Jezusie-PANU – meta misji Piotra

i uczniów (J 21,1-8)	439
1. Piotr i uczniowie w roli rybaków	440
2. Warunki skuteczności misji Piotra i uczniów	443

2.1 „Jezus ponownie objawił się” (w. 1a).....	443
2.2 „A objawił się w ten sposób” (w. 1b).....	446
2.3 „Byli razem” (w. 2a).....	448
2.4 „Uczniowie nie wiedzieli, że Jezus jest” (w. 4).....	452
2.5 Rola „owego ucznia, którego Jezus miłował”.....	455
2.6 Piotr – jego wiara w świadectwo „owego ucznia” i całkowite oddanie się Panu.....	457
2.7 Rola „uczniów”.....	460
Przypisy.....	462
Ks. Henryk Witczyk	
„Pamiętka Jezusa” – holistyczny model teologii biblijnej Ewangelii	464
1. Współczesne wyzwania pod adresem teologii biblijnej.....	464
2. Holistyczna koncepcja Objawienia	468
2.1 Objawienie budzi wiarę.....	468
2.2 Objawienie w historii	469
2.3 Objawienie poświadczane w tekście natchnionym.....	469
2.4 Eklezjalny i kanoniczny wymiar Objawienia.....	470
3. Holistyczna koncepcja teologii biblijnej Ewangelii.....	472
3.1 „Pamięć Jezusa” i „pamięć o Jezusie” jako historia. Wydarzenie źródłowe – Jezus Chrystus w ujęciu historycznym....	473
3.1.1 Fenomenologiczna hermeneutyka „pamięci” (<i>anamnesis</i>) ..	473
3.1.2 Pamięć Jezusa w wymiarze historycznym.....	474
3.1.3 Wspólnota źródłowa – nosicielka dwojakiej „pamięci o Jezusie”	475
3.1.4 Trzy profile „pamięci Jezusa”	477
3.2 Pamięć Jezusa jako tekst natchniony. Wydarzenie źródłowe – Jezus Chrystus pod postacią tekstu Pisma świętego.....	478
3.2.1 Zasadnicze różnice między tekstem ST i NT-u	478
3.2.2 Pamięć Jezusa w Ewangeliach	480
3.2.3 Pamięć Jezusa w Listach.....	480
3.3 Zamknięty zbiór ksiąg ST i NT jako kanoniczna forma pamięci Jezusa	482
4. Ocena holistycznego modelu teologii biblijnej Ewangelii.....	484
Przypisy.....	485